

Vládní podpora ČEZu a dalšího růstu cen elektrické energie u nás. Pro koho je ve skutečnosti určena státní pomoc ČEZu?

- CZ24 News | 13. července 2022

ČESKO: Jaromír Janda píše o tom, co znamená vládní podpora společnosti ČEZ v realitě. Proč vláda neřeší vysoké ceny a podporu nabízí jinde?

Společnost ČEZ podepsala s vládou ČR zastoupenou Ministerstvem financí úvěrovou smlouvu v objemu až 3 mld. eur (tedy 74 miliard korun) pro zajištění obchodů s energetickými komoditami na energetické burze v nadcházejících měsících. Vláda tak pomůže ČEZu s financováním zajištění obchodů s elektřinou a plynem na energetické burze.

Elektřina se na burze obchoduje na různá období dopředu a tedy většina elektřiny na letošní rok byla již prodaná za výrazně nižší ceny, než jaké jsou aktuální v současné době. Rozdíl v tehdejší prodejně a současné ceně na energetické burze musí ČEZ denně vyrovnávat pro případ, že by nebyl schopen před lety prodanou elektřinu dodat. Obchodník, který elektřinu koupil, by v takovém případě od burzy tímto způsobem získal zpět peníze, za které musel elektřinu pořídit, pokud by ČEZ nedodržel svůj závazek.

Zdroj: www.kurzy.cz

Stejně potíže mají samozřejmě všechny energetické společnosti, které prodávají elektrickou energii na energetické burze a některé již v minulosti přišly s návrhy na řešení jako například společnost Sev.en.energy pana Tykače. Bohužel jejich návrh, že budou dodávat část elektrické energie mimo trh přímo státu, zůstal oslyšen. Přitom (pokud se nemýlím) nežádali od státu žádnou pomoc a půjčku, ale naopak nabízeli elektrickou energii za přijatelnějších podmínek (tedy ceny) než byly a jsou ty na energetické burze.

Otázka proč vláda v jednom případě nabídku řešení současných vysokých cen ignoruje a v druhém případě pomoc nabízí, tak zůstává bez vysvětlení. A otázkou rovněž zůstávají podmínky půjčky, kterou stát společnosti ČEZ poskytuje. Zejména pak výše úrokové sazby, která se v poslední době v důsledku extrémního růstu inflace zvyšuje. Ale ani jedno ani druhé se asi nedozvíme.

Za zmínku stojí ještě jeden příběh. Když před časem některé domácí společnosti žádaly v souvislosti s extrémním růstem cen energií stát o pomoc, tak jim stát ústy Ministra průmyslu a obchodu vzkázal, že pokud potřebují pomoc, mohou si vzít úvěr v bance. Sice nevím, proč si stejně tak nemůže vzít úvěr v bance ČEZ, ale od bankéře asi nelze čekat jinou odpověď a jen to potvrzuje, že ministrem průmyslu a obchodu by měl být spíše někdo, komu na našem průmyslu záleží. Přeci jenom nejsme Švýcarsko založené na bankách, ale Česká republika založená na průmyslu, alespoň doposud tomu tak bylo, i když je otázka, jak tomu bude v budoucnu po odchodu této vlády.

Pokud jde o společnost ČEZ samotnou, tak dle vyjádření analytiků letos vykáže díky extrémním cenám elektřiny rekordní zisky. Očekává se, že čistý zisk by za rok 2022 mohl dosáhnout úrovně 51 mld. Kč a překoná tak dosavadní výhled na úrovni 45 až 49 mld. Kč. Je proto otázka, zda by i společnost ČEZ nemohla část elektrické energie také nabídnout přímo státu mimo energetickou

burzu podobně jako zmiňovaná společnost Sev.en energy. Možná by se trochu snížil extrémní zisk, ale taky by nemusela platit úroky, pokud tedy stojí za zmínku.

Výstižně celou situaci komentoval novinář Erik Best: „Český stát levně půjčí ČEZu vypůjčené peníze, aby nám mohl dál prodávat levnou elektřinu draze.“

Jednoduše na závěr. Státem většinově vlastněná společnost zvyšuje násobně své zisky díky růstu cen energií a prodeji elektrické energie prostřednictvím energetické burzy. Ceny energií rostou takovým tempem a do takové výše, že naše domácnosti a firmy mají stále větší potíže platit takto vysoké ceny/náklady. Vláda, přestože vlastní rozhodující podíl v naší největší energetické společnosti, nedělá na rozdíl od vlád okolních států pro naše domácnosti a firmy prakticky nic a to přesto, že ceny rostou stále dál na nové rekordní úrovně. I přes takto extrémně vysoké ceny energií, a z toho pramenící vysoké zisky, má státem většinově vlastněná energetická společnost problém s plněním podmínek a pravidel prodeje prostřednictvím energetické burzy a žádá stát o pomoc. Přitom nic nebrání, aby elektrickou energii prodávala doma přímo našim domácnostem a firmám bez energetické burzy a žádnou půjčku od státu nebude potřebovat!

Ovšem u nás stát pomáhá poskytnutou půjčkou této společnosti, aby stále dál prodávala veškerou elektrickou energii na energetické burze za vysoké ceny. Díky tomu samozřejmě dál porostou zisky společnosti, ale také účty domácností a firem!

Pro koho je státní pomoc ČEZu?

Energetik Vladimír Štěpán komentuje státní půjčku společnosti ČEZ v hodnotě více než 74 miliard korun.

„Stát půjčí energetické společnosti ČEZ prostřednictvím ministerstva financí až tři miliardy EUR (v přepočtu více než 74 miliard korun) ke zvýšení likvidity. Peníze budou určeny pro ručení na energetické burze, když zálohy skládané na burzách dosahují rekordních výší kvůli vysokým cenám

energií. ČTK to dnes řekl mluvčí ČEZ Ladislav Kříž. Skládání záloh, takzvaných marginů, požaduje burza jako ochranu pro obchodníky s elektřinou.“

To výše je úryvek z článku na webu *Echo24.cz*. Já nevím, jestli je ČEZ státní nebo soukromá společnost. Právně soukromá, takže stát nemá žádné právo jí půjčovat peníze, pokud se nejedná o státní zájem typu dostavba Dukovan. I tam by to bylo sporné. Proč nepůjčuje stát jiným energetickým společnostem? Není to diskriminační? Spousta obchodníků v ČR nemá peníze na to, aby si nakoupili plyn na burze s předstihem roku nebo dvou, tj. za nízké ceny. Tito obchodníci v ČR pak musí nakupovat plyn a elektřinu za vysoké spotové ceny a odběratelé v ČR musí tyto ceny platit za naprostého nezájmu státu. Tedy s výjimkou ČEZu a politicky řízené Pražské plynárenské, tam není problém poskytnout více mld. Kč. Je pak jasné, že v ČR zbude jen několik obchodníků – těch preferovaných.

Půjčkou 74 mld. Kč chce ČEZ sdělit, že za tyto peníze nakoupí elektřinu na burze? To asi ne, proč by to dělal, když může elektřinu prodávat napřímo odběratelům za dohodnuté ceny? Nebo je to garance na vývoz elektřiny? Tu by si ale měl hradit sám.

Pak je tady otázka bezpečnosti. Když bude přerušena dodávka plynu z Ruska 11. července nebo později, tak řada odběratelů přejde na elektřinu, což nutně zvýší její spotřebu. A to výrazně. Spotřeba plynu v ČR je 90 TWh ročně, spotřeba elektřiny jen 60 TWh. Vývoz el. činí 10 až 15 TWh za rok, dalo by se říci, že to je minimálně nutná rezerva, kterou potřebujeme pro zvládnutí krize. A my jako stát podporujeme její vývoz, nebo snad dovoz elektřiny za burzovní ceny? Proč? Státu jde o to, aby ČEZ vydělal více tím, že vyveze elektřinu? Ale ČEZ přece má nejvyšší ceny elektřiny z obchodníků pro odběratele ČR, a ty jsou jedny [z nejvyšších v EU](#), i když má ČEZ nejnižší náklady na výrobu elektřiny.

ČEZ prodával elektřinu v Kč za 1 kWh takto:

Od 1.1.2021	1,9
Od 1.1.2022	6,0
Od 1.7.2022	8,4

Zvýšení je více než dramatické, a min. na úrovni cen na burze, náklady ČEZ na výrobu se ale změnily minimálně. Proč je tohle možné jenom v ČR ze všech států EU? Řízení energetiky v ČR je opravdu specifické.

Tu elektřinu, kterou ČEZ vyveze za údajně burzovní ceny, si zpět koupí odběratelé v ČR včetně obchodníka ČEZ za burzovní ceny, a to může být velký rozdíl. V minulých letech byly publikovány informace, že ČEZ vyváží elektřinu kamsi na Kypr neznámé firmě. Ceny měly být i výrazně nižší než ceny na burze. Obávám se, že tomu tak může být i dosud jinou formou. Jaký byl důvod, aby se elektřina prodávala neznámé firmě na Kypr, se dodnes nikde neuvedlo. Proč? A proč tento závěr nikdo nevyvrátil?

Pokud je výše uvedené pravda, tak jsme prodávali elektřinu vyrobenou v ČR za dumpingové ceny na jakéhosi prostředníka, který je pak prodával za burzovní ceny zpět do ČR odběratelům. Proč? A proč Francie prodává na burzu jenom přebytky elektřiny?

ČR kupuje plyn za nejvyšší ceny v EU z tzv. burzy, která už burzou není a ceny na této burze jsou ovlivňovány vším jiným než poměrem nabídky a poptávky. Tj. cenou povolenky, svázáním cen plynu s cenami elektřiny, rozhodnutím dvou tří dodavatelů, kolik dodají plynu na burzu, a jak tedy bude vysoká cena na burze. EU na to, že trh a konkurence už až tak moc nefunguje, vůbec nereaguje.

Proč?

Není jasné, proč nakupujeme drahý plyn a levně vyvážíme elektřinu? Proč ČR nevymění přebytečnou elektřinu za levný plyn třeba od Maďarska, které má nedostatek elektřiny. Ono to nejde, ale proč?

Proč si ČEZ půjčuje 74 mld. Kč a přitom si může koupit LNG terminál na plyn v Holandsku? To je ale prý zase státní společnost ČEZ. Rozdíl v chování státu v SR a ČR je do očí bijící. V SR stát elektrárenské společnosti žádnou půjčku neposkytuje a cenu zafixoval na úrovni 62 eur/MWh. V ČR poskytuje stát ČEZ půjčku 74 mld. Kč a nechá ho prodávat domácím za více než 300 eur/MWh. Cena elektřiny je tedy v ČR cca 5x vyšší než v SR. Cílem státu je maximalizace zisku dominantní společnosti na trhu s elektřinou místo ochrany odběratelů? Nalezneme podobný příklad v Evropě? Já jsem ho nenašel.

Také se uvádí, že ČEZ musí vyvážet elektřinu na burzu. Tato informace je nesprávná, opak je pravdou. Jeden slovenský majitel elektráren dokonce uvedl, že takový vývoz je protizákonný, v rozporu s legislativou EU, proti pravidlům volného trhu. Obchodník si zkrátka vybere, komu chce prodávat, a za jaké ceny, referencí může být i cena na burze.

ČEZ dle zprávy z tisku vydělal na vývozu elektřiny v roce 2021 o cca 10 mld. Kč více než v roce 2020, k tomu zvýšil příjmy ze zvýšených cen elektřiny min. o 10 až 20 mld. Kč. Jeho zisk se ale meziročně zvýšil jen o 3 mld. Kč. Proč tak málo? Jaký je tedy vlastně přínos vývozu elektřiny, a jaký bude za rok 2022? Měly by to být další desítky mld. Kč.

Další problém: fyzicky není možné do Německa vyvézt o moc více než těch 15 TWh. Obchodně ale lze vyvézt celou výrobu 70 TWh a znovu elektřinu nakoupit za mnohonásobně vyšší ceny elektřiny pro odběratele ČR. Je to neuvěřitelné, ale tento nelogický rozpor v ČR funguje a je vykládán jako tržní princip obchodu s elektřinou.

Problém státní půjčky 74 mld. Kč je tedy mnohem hlubší. ČEZ by měl v době energetické krize sloužit jak základ energetické bezpečnosti pro ČR a její odběratele, a stabilních cen elektřiny a plynu, když je to tedy státní podnik. A v době energetické krize se každý stát stará hlavně o své odběratele. Ve skutečnosti je tomu naopak, je to černá skříňka, firma, která skokově zvyšuje ceny elektřiny a plynu, a v podstatě tak přispívá k likvidaci průmyslu a nárůstu energetické chudoby v ČR. Obchodní politika ČEZu, jeho strategie a jeho finanční výsledky by měly být podrobeny důkladné analýze. Jsme připraveni spolupracovat.

ZDROJ: Casopis Argument